

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ ಗಾಂಧಿ ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು : ಒಂದು ಅವಲೋಕನ

*ಮಂಜಪ್ಪ ಚಲವಾದಿ

ಪ್ರವೇಶ

ಗಾಂಧಿ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರೇ ಒಂದು ರೋಮಾಂಚನ. ಗಾಂಧಿಯ ಹೆಸರು ಅವರ ವಿಚಾರಗಳು, ತತ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಕೇಳದವರೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವರು, ಆ ರೀತಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವರು ಎಷ್ಟು ಜನ? ಎನ್ನುವುದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಗಾಂಧಿಯ ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆ, ಅಶಾಂತಿಗಳು ತಲೆದೋರಿವೆ. ಮಹಾನ್ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರತಿಪಾದಕ ಆಲ್ಬರ್ಟ್ ಐನ್‌ಸ್ಟೀನ್ ಒಮ್ಮೆ “ಇತಿಹಾಸವನ್ನುತಿರುವಿ ಹಾಕಿದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಧೀಮಂತ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಡೆದು ಹೋದದಾರಿಯೇ ಅಜ್ಜರಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಗಾಂಧಿ ಎಂಬ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಡೆದು ಹೋದದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ತತ್ವ-ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಹಲವಾರು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಸತ್ಯ, ಅಹಿಂಸೆ, ಅಸಂಗ್ರಹ, ಅಹಿಂಸೆಯೇ ನನ್ನದೇವರು, ಸತ್ಯದ ಸಮ್ಯಕ್‌ದರ್ಶನ, ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಇವು ಗಾಂಧಿಯು ಅನುಸರಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು.

ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ದುಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಂಧಿ, ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಬಾಂಧವರು, ಗೆಳೆಯರು, ಹಿತೈಷಿಗಳು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ನಿಷ್ಕರವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಗಾಂಧಿಯ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳು, ಸಂಗತಿಗಳು, ನೀತಿಗಳು, ತತ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಹೀಗಾಗಲೇ ಕನ್ನಡಿಗರೊಳಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಜನಪದ, ವಚನ ಚಳುವಳಿ ಹಾಗೂ ದಾಸ ಪಂಥದಲ್ಲ ಬಂದು ಹೋಗಿವೆ. ಆದರೆ ದುರಂತವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಜನರಾಗ್ಯಾರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ, ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ತಯಾರಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಇನ್ನೂ ಶೋಚನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ವಿಚಾರಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೇಲೆ ಆದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಸತ್ಯ

ಗಾಂಧಿ ನಂಬಿದ ಸತ್ಯವೇ ದೇವರು ಎನ್ನುವ ಮಾತಿನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ನಮ್ಮ ಜನಪದಕಾರರು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ‘ಪುಣ್ಯಕೋಟಿ’ ಜನಪದ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಸತ್ಯವೆ ನಮ ತಾಯಿ-ತಂದೆ

ಸತ್ಯವೇ ನಮ ಬಂಧು-ಬಳಗ

ಸತ್ಯ ವಾಕ್ಯಕೆತಪ್ಪಿ ನಡೆದರೆ ಮೆಚ್ಚಿನಾ ಪರಮಾತ್ಮನು.

ಜನಪದರು ಹಾಗೂ ಗಾಂಧಿ ಸತ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಏನೇ ಹೇಳಿದರೂ ನಾವು ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಅಸತ್ಯಗಳನ್ನೇ ಪಾಲಿಸುತ್ತ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಮರೆಮಾಡಿ ಬದುಕಿದ್ದೇವೆ.

ಜಾತಿ ಎನ್ನುವುದು ಅಸತ್ಯ ಎಂದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮನು ಜಾತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳಿದ ಅಸತ್ಯವನ್ನೇ ಸತ್ಯ ಎಂದು ನಂಬಿರುವ ನಮಗೆ ಗಾಂಧಿ ಹಾಗೂ ಜನಪದಕಾರರು ಹೇಳಿದ ಸತ್ಯದ ಮೌಲ್ಯ ತಿಳಿಯಲಾರದು. ಜಾತಿ ಎನ್ನುವ ಅಸತ್ಯವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಮಾಜವನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಜಾತಿ ಎಂಬುದೇ ಸುಳ್ಳು ಎಂದು ಬಸವಣ್ಣ, ಕನಕದಾಸರು ಹೇಳಿದ ನಂತರವೂ ನಾವು ಅದನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಾವಿರಾರು ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಜಾತಿಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದಾಡಿಕೊಂಡು ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ವಿಶ್ವಮಾನವ ಬಸವಣ್ಣ ಹೇಳಿದ.

ಕೊಲ್ಲುವವನೆ ಮಾದಿಗ, ಹೊಲಸು ತಿನ್ನುವವನೆ ಹೊಲೆಯ

ಕುಲವೇನು ಅವಂದಿರ ಕುಲವೇನು, ಸಕಲ ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ

ಲೇಸನ್ನು ಬಯಸುವ ನಮ್ಮಕೂಡಲಸಂಗನ ಶರಣರೆ ಕುಲಜರು.

ಹಾಗೂ ದಾರ್ಶನಿಕಕನಕದಾಸರು ಹೇಳುವಂತೆ - “ಕುಲ ಕುಲವೆಂದು ಹೊಡೆದಾಡದಿರಿ” ಎಂದು ಈವರ್ಷರೂ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಇಂತಹ ಸಂದೇಶ ಸಾರಿದ ನಂತರವೂ ನಾವು ಜಾತಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಾವು ಸತ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ತಯಾರಿಲ್ಲ ಎಂದರ್ಥ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಲೋಹಿಯಾ ಹೇಳಿದ್ದು ಈ ದೇಶದಲ್ಲ “ಜಾತಿ ಎನ್ನುವುದು ಮೈಗಂಟದ ಚರ್ಮವಿದ್ದ ಹಾಗೆ”.

ಲೋಹಿಯಾ ಹೇಳುವ ಮಾತು ಸತ್ಯ. ಅದಕ್ಕೆ ಪುರಕವಾಗಿ ಕಳೆದ ಐವತ್ತು ಅರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಜಾತಿ ತನ್ನ ಆಟವಾಡುತ್ತಲೇ ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಉದಾ: ಹೊಸದುರ್ಗದ ಬಾದಿಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೩೩ ದಲತ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಊರಿನಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಈ ನಾಡಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ದಲತರನ್ನೇ ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೂರಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ದಲತರಿಗೆ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲ. ನಗರಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ಮಾಂಸಹಾರಿಗಳಿಗೆ ಮನೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಜಾತಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖವಾಡವೇ ಸರಿ.

ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೨೦೧೪) ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಮಧುರೈಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದಲತ ಹುಡುಗಕ್ಕೆ ಗಡಿಯಾರ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದಾಗ ಸರ್ವನೀಯರು ಆತನ ಕೈಯನ್ನೇ ಜಜ್ಜಿ ಕತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೨೦೦೦ನೆಯ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಏಳು ಜನದಲತರನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಸುಟ್ಟ ಕಂಬಾಲಹಳ್ಳಿಯ ಸರ್ವನೀಯರಿಗೆ ಯಾವ ಶಿಕ್ಷೆಯೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ಯ ಸತ್ತು ಮೂಲೆ ಸೇರಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಏನೇ ಆಗಲೂ ಈ ದೇಶದವರಿಗೆ ಸತ್ಯ ಮಾತ್ರ ಕಹಿಯಾದದ್ದು ಎಂದೆನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಅಹಿಂಸೆ

ಗಾಂಧೀಜಿ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾ ಬಂದವರು. ಆದರೆ ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ಹಿಂಸೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಸರ್ವನಿಯರು ತಳ ಸಮುದಾಯದವರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿದ ರೀತಿ ಅಮಾನವೀಯವಾದುದು.

ಗಾಂಧಿಯ ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ವ ವಿಚಾರ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯು ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದ ವಚನಕಾರರಲ್ಲ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಬಸವಣ್ಣನವರಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಬ್ಬಕ್ಕೆಂದು ತಂದ ಹರಕೆಯಕುರಿ

ತೋರಣಕ್ಕೆಂದು ತಂದ ತಳರ ಮೇಯಿತ್ತು

ಅದಂದೆ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು, ಅದಂದೆ ಹೊಂದಿತ್ತು

ಕೊಂದವರುಳದರೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ದಯವಿಲ್ಲದಧರ್ಮಅದಾವುದಯ್ಯಾ

ದಯವಿರಬೇಕು ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲರಲ

ದಯವೇಧರ್ಮದ ಮೂಲವಯ್ಯಾ.

ಎನ್ನುವ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸಾತತ್ವಅಡಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ ಹಾಯಬೇಡಿ, ಹಿಂದೆ ಬಂದರೆ ಒದೆಯಬೇಡಿ ಎನ್ನುವ ಜನಪದಗೀತೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡಾ ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ವವಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಯ ಬೇಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಗಾಂಧಿಯ ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ವದ ಸಂದೇಶ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿರಬಹುದು.

ಅಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿ

ಅತಿಯಾಗಿ ಕೂಡಿಡುವ, ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ದಾರಿದ್ರ್ಯರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಗಾಂಧಿಯ ವಾದವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಫಕೀರನಂತೆ ಬದುಕು ಸವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದೆ ಬಂದ ಲಾಲ್‌ಬಹದ್ದೂರ್‌ಶಾಸ್ತ್ರೀ, ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮುಂತಾದವರು ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲೂ ಈ ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧ ಮಾಡುವ ಧೋರಣಿಯನ್ನು ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ನೋಡಬಹುದು. ವಚನಕಾರರಂತೂ ಅಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯವರಾಗಿದ್ದರು. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಅನ್ನದೊಳಗೊಂದಗುಳ, ಚಿನ್ನದೊಳಗೊಂದೊರೆಯು

ವಸ್ತ್ರದೊಳಗೊಂದೆಳೆಯ, ಇಂದಿಗೆ ನಾಳಿಗೆ

ಎನ್ನ ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೂಡಿಟ್ಟಿನಾದೊಡೆ

ನಿಮ್ಮಾಣೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಮಥರಾಣೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ಬಸವಣ್ಣನವರ ಸಮಕಾಲೀನ ವಚನಕಾರ್ತಿಯಾದ ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಅಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಬಗೆಗೆ ತಳೆದ ಧೋರಣೆ ಜಗತ್ತೇ ಮೆಚ್ಚುವಂತಹದ್ದು. ಅವಳ ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಚನ ಲಕ್ಕಮ್ಮನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಸಂಗ್ರಹದ ಧೋರಣೆಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಸೆಯೆಂಬುದು ಅರಸಿಂಗಲ್ಲದೆ

ಶಿವಭಕ್ತರಿಗುಂಟೆ ಅಯ್ಯಾ?

ರೋಷವೆಂಬುದುಯಮದೂತರಿಗಲ್ಲದೆ

ಅಜಾತರಿಗುಂಟೆಅಯ್ಯಾ?

ಈಸಕ್ಕಿಯಾಸೆ ನಿಮಗೇಕೆ? ಈಶ್ವರನೊಪ್ಪ

ಮಾರಯ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಅಮಲೇಶ್ವರಲಿಂಗಕ್ಕೆದೊರ ಮಾರಯ್ಯ

ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಹಾಗೂ ಅವಳ ಪತಿಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಮಾರಯ್ಯರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆ ಇದು. ಮಾರಯ್ಯ ರೈತರು ಕಣದಲ್ಲರುವ ಕಾಳುಗಳ ರಾಶಿಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಹೋದ ನಂತರ ಕಣದಲ್ಲ ಉಳಿದ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದುಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ಬಸವಣ್ಣ ಮಾರಯ್ಯನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲೋಸ್ಕರ, ಮಾರಯ್ಯ ಕಾಳನ್ನು ಆರಿಸುವ ಜಾಗ ಅರಿತು ಅಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಆಸೆಗೊಳಗಾದ ಮಾರಯ್ಯ ಪ್ರತಿದಿನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ತರುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಾರಯ್ಯನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳು ವಚನಕಾರರ ಸತ್ಯ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ.

ಕನಕದಾಸರು ತಮಗೆ ದೊರೆತ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದು ಕೂಡ, ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಅಸಂಗ್ರಹ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ಆಗಿದೆ.

ಸರ್ವಪಲ್ಲರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್ ಈ ದೇಶದರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯಾದಾಗಅವರ ಸಂಬಳ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ, ಆದರೆಅವರು ಈ ಹುದ್ದೆಗೆ ಬಂದತಕ್ಷಣ, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು ನನಗೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಬಹಳವಾಯಿತು. ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ಮೂರು ಸಾವಿರಕೊಡಿ ಸಾಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.ಆ ಮೂರು ಸಾವಿರದಲ್ಲೂ ಕಡಿತಗೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಬಳ ಒಂದು ಸಾವಿರದ ಒಂಭೈನೂರು ಮಾತ್ರ.ಅವರು ನಿವೃತ್ತಿಯಾದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಬಂದ ನಲವತ್ತು ಸಾವಿರ ಮೊತ್ತವನ್ನು ತಾವು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ವಿ.ವಿ.ಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಅಸಂಗ್ರಹ ಮನೋಧೋರಣೆ.

ಏನೇ ಆಗಲಿ ಹಣ, ಅಧಿಕಾರ, ಐಶ್ವರ್ಯಗಳು ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಮಹನಿಯರೆಲ್ಲಾ ಅರಿತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ಇವುಗಳಿಂದ ದೂರವಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡದ ಆದಿಕವಿ ಪಂಪ ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲೇ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಹೇಗೆ ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಉದ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು-

ಸೋದರರೊಳ್ ಸೋದರರಂ ಕಾದಿಸುವುದು

ಸುತನ ತಂದೆಡೆಯೊಳ್ ಬಡದು

ತ್ವಾದಿಸುವುದು ಕೋಪಮನಳವೀ

ದೊರೆತನತೊಡವದೆಂತು ರಾಜ್ಯಶ್ರೀಯೊಳ್ (ಆದಿಪುರಾಣ).

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಆಧುನಿಕ ವಚನವೇತ್ತರ – ಎಂ. ಶಿವಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ
೨. ಆಧುನಿಕ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ – ಡಾ. ನೀಲಮ್ಮ ಕತ್ನಳ್ಳಿ
೩. ರಂಗ ಬನ್ನಪ್ಪ – ಡಾ. ಎಸ್. ವಿ. ರಂಗಣ್ಣ
೪. ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ – ಡಾ. ಪಿ.ಕೆ. ಖಂಡೋಬಾ.
೫. ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ- ಡಾ. ಪ್ರೀತಿ ಶುಭಚಂದ್ರ
೬. ಆಧುನಿಕ ವಚನಕಾರರು – ಆರ್.ಡಿ. ಜಿ.
೭. ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಆಧುನಿಕ ವಚನಕಾರರು – ಡಾ. ಹನಮಂತ. ಬಿ. ಮೇಲಕೇರಿ.

***

